

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

מחלוקת משולשת

עיון בפרשת השבוע על פי המהר"ל

אבות ה', י"ז ודרך חיים

כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאִינה לשם שמים, אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאִינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו:

דע כי המחלוקת א"א להתקיים, וזה מפני כי המחלוקת היא אל אותן שהם הפכים, ובמציאות האש לא נמצא כלל דבר שהוא הפך לו הם המים, וכן במציאות המים אין מציאות לדבר שהוא הפך לו הוא האש. ולפיכך אי אפשר לשני דברים שהם מחולקים שיעמדו יחד, שאם כן היו שני הפכים בנושא אחד. ובאולי תאמר יהיה עומד כל אחד ואחד בעצמו שהרי אש ומים שהם הפכים ויש להם קיום בעצמם, וכמו כן יהיו עומדים כל אחד במחלוקת כל אחד ואחד בפני עצמו, בודאי דבר זה אינו דומה כי בודאי אש ומים הם שני הפכים בנושאים מתחלפים וכיון שהם בנושאים מתחלפים לכך אפשר הקיום לכל אחד ואחד, אבל הבריות שהם בני אדם אף על גב שהם פרטים מחולקים הנה הם כלל אחד, ומכל שכן ישראל שהם עם אחד לגמרי ולא יתכן בזה שהם בנושאים מתחלפים, אם היה קיום למחלוקת שהאחד הפך לאחר היו שני הפכים בנושא אחד ולפיכך אין סופה להתקיים. ויש לומר גם כן, כי אף [אם] אש ומים הם בנושא האחד שהוא העולם שהוא אחד, כי אין העולם מחולק כי הוא מן הש"י שהוא אחד ולכך העולם אחד לכך אי אפשר שיהיו הפכים בעולם שהוא אחד, אמנם מה שיש קיום לאש ולמים אף שהם הפכים זהו מה שאמר אחריו שכל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ופירוש דבר זה כי אש ומים חלוק שלהם לשם שמים, כי הש"י ברא כל אחד ואחד [וכל או"א] עושה רצונו האש בפני עצמו והמים בפני עצמם, ובודאי דבר זה בכלל מחלוקת שהיא לשם שמים לכך יש לה קיום. כי לכך מחלוקת שהיא לשם שמים יש לה קיום ואף כי הם הפכים כי הוא יתעלה ויתברך הוא המאחד שני

הפכים, כי אף אם מחולקים והפכים הם בעצמם מכל מקום מצד הש"י הם מתאחדים כי הוא יתברך שהוא אחד הוא סבה לשני הפכים, ומה שהוא סבה לשני הפכים דבר זה בעצמו אחדותו יתברך, שאם לא היה הוא סבה רק לדבר אחד כאלו תאמר שהוא סבה לאש, ואם כן חס ושלום יש עוד סבה להפך האש הם המים שהם הפך האש. ומפני כי הוא יתברך סבה להפכים, הוא יתברך אחד שהרי אין זולתו כי הוא סבה אל הכל ואף אם הם הפכים, והרי בשביל ההפכים אשר הוא סבה להם הוא יתברך אחד. ... וזה אמרם כאן כל מחלוקת שהיא לש"ש סופה להתקיים, ואמרו איזהו מחלוקת שהיא לש"ש זה מחלוקת בית שמאי ובית הלל שהיתה לש"ש, כי אף שהם הפכים מצד עצמם שאלו פוסלין ואלו מכשירין ואצל האדם הם שני דברים שהם הפכים, מכל מקום מצד השם יתברך אשר המחלוקת הזו לשמו יתברך אשר הוא יתברך כולל ההפכים ומן השם יתברך יצאו ההפכים, מצד הזה הם אחד:

... ואמר איזהו מחלוקת שהיא לש"ש זה מחלוקת שמאי והלל שהמחלוקת שלהם היה לש"ש לגמרי, שלא תוכל לומר עליהם שום צד שלא לש"ש, שא"א לומר שאם היו מטריחים עצמם בהלכה לעמוד על הדבר או ילכו לשאול לא היה צריך להם המחלוקת ואם כן אין כאן לשם שמים לגמרי, שדבר זה אינו שהרי אלו ואלו דברי אלהים חיים ומאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים איך אפשר לומר שהיה אפשר להם לעמוד על האמת ולבטל דברי אלהים חיים, ומחלוקת כזה היא לשם שמים בודאי. אבל שאר מחלוקת אף על גב שהיא לשם שמים בודאי ימצא צד מה ובחינה מה שאינו לגמרי לשם שמים, שאפשר שהיה להם לבטל המחלוקת על ידי עיון רב ולשאול להרבה חכמים וכיוצא בזה אף על גב שודאי הכונה היא לשם שמים אמר בעצם המחלוקת אינו לשם שמים לגמרי דבר שאפשר זולתו. ולא דמי למחלוקת הלל ושמאי שהיא בודאי לשם שמים, כי אדרבה הש"י

רצה באותו מחלוקת שכל אחד ואחד מן הכתות היו מגלין דברי אלהים חיים, לפיכך מחלוקת זה בפרט היא לשם שמים מכל המחלוקות שהיו בעולם. ואחר כך אמר איזה מחלוקת שהיא לשם שמים, פ"י שהוא שלא לשם שמים לגמרי עד שאין שם שמים בדבר כלל. כי לפעמים יש מחלוקת אף אם היה כונה לשם ויהא, מכל מקום יש במחלוקת עצמה דבר לשם שמים שאומר שכך ראוי לעשות ויש צד מה שבו לש"ש והוא טוב וכל אחד אומר לה' אני, אבל מחלוקת קרח ועדתו לא היה בזה שום צד בעולם לשם שמים שהרי כתיב (במדבר כ"ז) בהצותם על ה', כי מה שהיו חולקים על משה ואהרן היה מחלוקת זו על הש"י, ולפיכך מחלוקת זו לגמרי שלא לש"ש ולא היה קיום לאותה מחלוקת כלל. ואין להקשות מעתה קשה רישא לסיפא, דודאי לא קשיא כי מחלוקת קרח ועדתו מפני שהיתה מחלוקת שלו לגמרי שלא לש"ש היא לו קיום כלל כמו שתראה שפצתה האדמה את פיה ובלעה אותם חיים, ודבר זה שהוא בליעה לגמרי ראוי למחלוקת שהיא לשם שמים לגמרי, אבל שאר מחלוקת שיש בה צד בחינה לשם שמים ואינה שלא לשם שמים לגמרי, אף על גב שודאי אין סופה:

להתקיים מכל מקום אין הבטול בענין זה, כלל הדבר לפי מה שהיא שלא לש"ש המחלוקת הוא הבטול, וכן ברישא ג"כ הכל לפי לש"ש הוא קיום במחלוקת, כי שאר מחלוקת שלא היתה לש"ש לגמרי לא היה הקיום כל כך כמו שהיה למחלוקת בית שמאי ובית הלל, כי בודאי הש"י היה מקיים את המחלוקת שלהם כי היה אהוב המחלוקת הזה לפני השם יתברך.